

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงาน
โรงเรียนบุบalaเทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น)
อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่
โดยใช้เทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์

THE DEVELOPMENT OF COMMUNITY PARTICIPATION
MANAGEMENT BY APPRECIATION INFLUENCE CONTROL
IN BAN DEN MUNICIPALITY SCHOOL, MAE AI DISTRICT,
CHIANG MAI PROVINCE

อนันต์ บุญทวี สมบูรณ์ อริยา และประเวศ เวชชะ

**CHIANG MAI
RAJABHAT
UNIVERSITY**

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาล เทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์

THE DEVELOPMENT OF COMMUNITY PARTICIPATION MANAGEMENT BY
APPRECIATION INFLUENCE CONTROL IN BAN DEN MUNICIPALITY SCHOOL,
MAE AI DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

ชนวัฒน์ บุญทวี สมบูรณ์ อริยา และประเวศ เวชชา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC: Appreciation Influence Control) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน และเพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถาม ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 40 คน และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน โดยใช้คุณมือเทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 22 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยสรุปเป็นลักษณะความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน

1.1 การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงานวิชาการเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในระดับมาก ส่วนกลุ่มตัวแทนชุมชน และกลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง

1.2 การบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงานงบประมาณเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านงบประมาณในระดับมาก กลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมระดับปานกลาง

1.3 การบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงานบุคคลเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและกลุ่มตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมการบริหารงานบุคคลในระดับมาก ส่วนกลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมระดับปานกลาง

1.4 การบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงานทั่วไปเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในบริหารงานด้านการบริหารทั่วไปโดยเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มอื่น รองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวแทนชุมชน และกลุ่มผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ตามลำดับ

2. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนด้านการวางแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียนโรงเรียนครรภ์กำหนดวิสัยทัศน์เป็นโรงเรียนมุ่งจัดการศึกษาโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานบริหารทั้ง 4 งาน ครรภ์กำหนดพันธกิจ สร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษาแก่ชุมชน ครรภ์ผู้ปกครอง เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง มีเป้าประสงค์ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 ครรภ์มีการกำหนดยุทธศาสตร์ พัฒนากระบวนการมีส่วนร่วม พัฒนาความรู้ความเข้าใจการมีส่วนร่วมในการบริหารงานแก่บุคลากรของโรงเรียน พัฒนาความรู้ ความเข้าใจของกลุ่มต่างๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน ให้มีโครงการ 5 โครงการ ได้แก่ โครงการครรภ์ บุคลากร การแข่งขัน การมีส่วนร่วมของชุมชน โครงการปรับมโนทัศน์ชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา โครงการวันแม่สานใจ ให้การศึกษา โครงการวันพ่อท่องโลก โครงการเปิดโลกทัศน์ศึกษาดูงาน

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาช่วยให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบถึงความสำคัญ และสามารถปรับบทบาทหน้าที่ของการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา สามารถสนับสนุน ส่งเสริม แก้ปัญหาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา เพื่อสนองความต้องการของชุมชนได้

คำสำคัญ: ประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) การพัฒนาการมีส่วนร่วม/การมีส่วนร่วม การบริหารการศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this study, aimed to investigate the present situations and on-going strategies for the community participation management by appreciation influence control in Ban Den Municipality School, Mae Ai District, Chiang Mai Province. Target group for the study of the community participation management included 40 members from the basic educational committee, community representatives and parent representatives, with a questionnaire survey. Another the target group for the finding community participation using appreciation influence control included 22 members from the basic educational committee, community representatives and parent representatives with a manual of the appreciation influence control technique (AIC). Quantitative Analysis were applied with the use of mean and standard deviation. Narrative technique was employed in content analysis.

The findings of the study divided into two major aspects were as follows:

1. Community participation in organizational administration at glance

1.1 Academic management: Overall it was stated that the three targeted groups' community participation in their academic management was rated at a high level. The basic educational committee and community representatives rated it at a high level, meanwhile the parent representatives rated their participation at a moderate level;

1.2 Budget management: it was stated that the three targeted groups' community participation in their budget management was rated at a high level. The basic educational committee and community representatives rated their participation at a high level, whereas parent representatives rated their participation at a moderate level;

1.3 Personnel management: it was stated that the three targeted groups' community participation in their personnel management was rated at a moderate level. The basic educational committee and community representatives rated their participation at a high level whereas parent representatives rated their participation at a moderate level;

1.4 General management: it was stated that the three targeted groups' community participation in their general management was rated at a high level. The basic educational committee rated their participation at the highest level, followed by the community representatives and the student parents respectively.

2. The on-going strategies for the development of the three targeted groups' community participation in their organizational management were suggested that the provisions for the enhancement of the school's practical vision and missions with well-planned organizational management; the community residents', teachers' and student parents' better understandings of their educational management; the community residents' opportunities in participating in their organizational management, and the community residents' goals for participating in their organizational management taken place in the academic year 2016 be all required. Not only should the school's on-going strategies for participatory process development be set up, but also the school staff's better understandings of their participation in personnel management should also be encouraged. Moreover, the other involved participants' cooperation in effectively managing the five major projects (e.g. project for school staff's community participation; project for community paradigm shifts on participatory educational management; project for Mother's day with her educational sponsorship; project for Father's day with his financial supports, and project for educational fieldtrips) should be enhanced.

The information from the study help the parents, the community leaders, the school boards know the importance and adapt that the community role on the participation in the education can support and solve the education problem for the betterment of the community.

Keywords: Appreciation Influence Control (AIC), Developing Participation/Participation, Educational Administration

บทนำ

การบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษาของไทยยังมีปัญหา คือ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนที่เข้ามา มีบทบาทอย่างจริงจังในการบริหารการศึกษา เพราะขาดกลไกที่เหมาะสมที่จะให้ชุมชนและประชาชนได้เข้ามาร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมติดตามประเมินผลในการจัดการศึกษาในท้องถิ่นของตน รวมทั้งการระดมสรรพกำลังและการใช้ทรัพยากรในการศึกษาของไทยมีน้อย ยังจำกัดอยู่ในงบประมาณของรัฐ มีภาวะพึ่งพารัฐสูง เนื่องจากการจัดการศึกษาไทย ถูกมองเป็นหน้าที่ของรัฐ สถานศึกษา ผู้บริหาร และข้าราชการครู การจัดการศึกษาจึงถูกจำกัดอยู่ภายในโรงเรียนโดยลำพัง (อุทัย บุญประเสริฐ, 2543: 102; อ้างใน กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 3-4)

โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยเทศบาลตำบลแม่อาย กระทรวงมหาดไทย เปิดสอนนักเรียนในระดับชั้นอนุบาล 1 - อนุบาล 3 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 เป็นต้นมา มีผู้บริหาร จำนวน 1 คน บุคลากรครู จำนวน 6 คน นักเรียน จำนวน 130 คน สภาพทั่วไปยังขาดปัจจัยหลายประการที่จะอำนวยการต่อการบริหาร และพัฒนาโรงเรียน

ให้เป็นที่พึงพอใจของทุกๆ ฝ่ายในหลายๆ ด้าน รวมทั้งไม่สามารถที่จะจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาในระดับที่พึงประสงค์ได้

จากรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2555 พบว่า ผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมยังไม่ได้มาตรฐานคุณภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านกระบวนการทางการศึกษา มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย ผลการประเมินอยู่ในระดับ ปรับปรุง จุดที่ควรพัฒนา คือ สถานศึกษาควรจัดทำแผนการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายให้ชุมชน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับกิจกรรม มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการประเมินอยู่ในระดับ พอดี จุดที่ควรพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรศาสนา และสถาบันทางวิชาการ เพื่อพัฒนาวิถีการเรียนรู้ในชุมชน ผลการประเมินอยู่ในระดับ ปรับปรุง จุดที่ควรพัฒนา คือ สถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันให้มากขึ้น และด้านผลผลิต มาตรฐานที่ 24 สถานศึกษามีมาตรฐานเป็นที่พึงพอใจ และยอมรับ โดยผู้ปกครอง และชุมชนให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ผลการประเมินอยู่ในระดับ พอดี จุดที่ควรพัฒนา คือ โรงเรียนควรให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ร่วมสร้างเครือข่ายบุคคลภายนอก มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น), 2555: 1)

สรุปได้ว่า สิ่งที่โรงเรียนต้องเร่งพัฒนา คือ การส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน ตามขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษา ทั้ง 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งจากการวิจัยของสมศักดิ์ ไชย祚ติ (2550: 168) กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน มาจากการกำหนดบทบาทในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา บุคลากรในโรงเรียน และชุมชน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาของนักเรียน การให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการจัดการการศึกษา และการให้ชุมชนมีส่วนร่วมดูแลส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และผลการวิจัยของรัลลิกษณ์ พลรบ (2550, บทคัดย่อ) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน การศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล อยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน และยังสอดคล้อง กับ เทศพล ผลทวีนุกูล (2551, บทคัดย่อ) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาอย่างด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก การจัดการศึกษาในภาพรวมเป็นเรื่องที่สังคม และผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทุกระดับต้องร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

จากความสำคัญของปัญหาโดยรวมดังกล่าว และปัญหาที่เกิดขึ้นของการดำเนินงานในโรงเรียนอนุบาลเทศบาล ตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการบริหารงานในโรงเรียน จึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเทศบาล ตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) โดยนำเอาเทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์ โดยการปฏิบัติจริงของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนในการบริหารงาน ตามขอบข่ายการบริหารงานของ สถานศึกษา 4 ด้าน ซึ่งเข้าว่าคณณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นองค์คณະบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับโรงเรียนมากกว่าหน่วยงานอื่นๆ ย่อมรู้ปัญหา และสามารถหาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่
- เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการเป็นกรอบแนวคิดทางการศึกษา โดยจำแนกออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้
ขอบเขตด้านเนื้อหา

- การบริหารงานของโรงเรียน 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป
- เทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC)

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ โดยตอบแบบสอบถาม จำนวน 40 คน ทำการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 8 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 12 คน ตัวแทนชุมชน จำนวน 20 คน

กลุ่มที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) จำนวน 22 คน โดยใช้การเลือกแบบโหวต จากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาในกลุ่มที่ 1 เพื่อให้ได้คุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายตามที่ผู้วิจัยต้องการ ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 6 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 6 คน ตัวแทนชุมชน จำนวน 10 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่

1. วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการเก็บรวบรวมเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และทำการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจากค่าเฉลี่ยความซึ้งชี้วิชาัญ (IOC: Item Objective Congruence Index) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าที่ยอมรับได้มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ประภาพรรณ เสิงวงศ์, 2550: 69)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาล ตำบลแม่อาย (บ้านเด่น)

1. วิธีการดำเนินการ

1.1 นำเสนอผลการศึกษาสภาพพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาล ตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1

1.2 ดำเนินการประชุมตามคู่มือเทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาล ตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) การบริหารงาน 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยการมีส่วนร่วม และใช้กระบวนการบริหาร POSDCoRB โดยเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการที่มีวิธีการ และขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ประสบการณ์ และข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพปัจจุบัน ข้อจำกัด ความต้องการ และศักยภาพของ ผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ เป็นกระบวนการที่ระดมพลังสมอง เพื่อแก้ไขปัจจุบัน และหาแนวทางในการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ ผลที่ได้ จากการประชุมนี้จะมาจากการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมการประชุมทุกคน ซึ่งผู้วิจัยจะต้องระดูให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสาร ร่วมกันกำหนดทิศทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในอนาคต วางแผนการพัฒนา และร่วมระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน โดยพิจารณาพิจารณาที่สุด มีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ (สุภาร ชูประดิษฐ์, 2550: 1) ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 A = Appreciation ในกระบวนการนี้ทุกคนจะมีโอกาสแสดงออกอย่างทัดเที่ยมกันด้วยภาพ ข้อเขียน และคำพูดว่าเข้าเห็นสถานการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างไร และอยากรเห็นความสำเร็จในอนาคตเป็นอย่างไร ในขั้นนี้จะเกิดเป็น วิสัยทัศน์

ขั้นที่ 2 I = Influence ในกระบวนการนี้ทุกคนยังมีโอกาสทัดเที่ยมกันที่จะใช้ข้อคิดเห็นว่า วิธีการสำคัญที่จะ ทำให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น ต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง

ขั้นที่ 3 C = Control ในกระบวนการนี้สามารถชักจูงและคนจะเลือกเองว่าสมควรจะเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในเรื่องใด จะเป็นผู้ให้ความร่วมมือในเรื่องใด จะเป็นผู้ร่วมคิดแผนปฏิบัติการข้อใด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ คู่มือเทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาหลักทฤษฎี เทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) จากเอกสาร ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า ความเที่ยงตรงของคู่มือจากผู้เชี่ยวชาญ (IOC: Item Objective Congruence Index) และคัดเลือกรายการในคู่มือฯ ที่มีค่า ที่ยอมรับได้มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ประภาพรรณ เสี้ງวงศ์, 2550: 69)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปเป็นลักษณะความเรียง

ผลการวิจัย

1. สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน

การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงาน วิชาการเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อุปจังหวัดต่ำมาก โดยกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ในระดับมาก ส่วนกลุ่มตัวแทนชุมชน และกลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง

การบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงาน งบประมาณเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อุปจังหวัดต่ำมาก โดยกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วม การบริหารงานงบประมาณในระดับมาก กลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมระดับปานกลาง

การบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านงานบุคคลเฉลี่ย ทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคลในระดับมาก ส่วนกลุ่มตัวแทนผู้ปักครองนักเรียนมีส่วนร่วมระดับปานกลาง

การบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงานบริหารทั่วไปเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป โดยเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มอื่น รองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวแทนชุมชน และกลุ่มตัวแทนผู้ปักครองนักเรียน ตามลำดับ

2. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน

ด้านการวางแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียน (P: Planning) โรงเรียนควรกำหนดวิสัยทัศน์เป็นโรงเรียน มุ่งจัดการศึกษาโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมงานบริหารทั้ง 4 งาน ควรกำหนดพันธกิจ สร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษา ให้แก่ชุมชน ครุ ผู้ปักครอง เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง มีเป้าประสงค์ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 เป็นต้นไป ให้มีการสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียน และหน่วยงานต้นสังกัดเรื่อง การให้ชุมชนมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ให้มีการสร้างความเข้าใจบทบาทการมีส่วนร่วมการบริหารโรงเรียน ให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน และตัวแทนผู้ปักครองนักเรียน ตามสถานภาพของแต่ละกลุ่ม ให้มี การประชุมสัมมนากำหนดกรอบของบทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมบริหารโรงเรียนในแต่ละงานที่เหมาะสมกับกลุ่ม และเป็นไป ตามสถานภาพ ควรกำหนดดยุทธศาสตร์ พัฒนาระบบการมีส่วนร่วม พัฒนาความรู้ความเข้าใจการมีส่วนร่วมในการบริหาร แก่บุคลากรของโรงเรียน พัฒนาความรู้ความเข้าใจของกลุ่มต่างๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน ให้มียุทธวิธีหรือ โครงการ 5 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการครุ บุคลากรการแข่งขันรับการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) โครงการปรับมโนทัศน์ชุมชน กับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา 3) โครงการวันแม่สานใจให้การศึกษา 4) โครงการวันพ่อท่องใจระดมทุน และ 5) โครงการ เปิดโลกทัศน์ศึกษาดูงาน

ด้านการจัดระบบงาน (O: Organizing) ให้มีการกำหนดกรอบการดำเนินงานมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน โดยร่วมกัน พิจารณากรอบบทบาทหน้าที่ตามสถานภาพของคณะกรรมการ ว่ามีบทบาทหน้าที่เรื่องใด เพียงใด ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

ด้านการจัดบุคลากร (S: Staffing) ให้มีคณะกรรมการดำเนินการมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน และคณะกรรมการ โครงการทั้ง 5 โครงการ

ด้านการอำนวยการการมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน (D: Directing) ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้อำนวยการ ให้ได้รับความสะดวก และให้มีการดำเนินงานตามที่ร่วมกันกำหนด

ด้านการประสานงานดำเนินการมีส่วนร่วมการบริหารงานโรงเรียน (Co: Coordination) ให้การประสานงาน ดำเนินการมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ กับบุคคลที่รับผิดชอบ การใช้จ่ายงบประมาณ ติดต่อสถานที่ราชการ และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องให้เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้านการรายงานผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน (R: Reporting) ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดทีม ติดตามประเมินผล ทำเอกสารรายงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน และตัวแทนผู้ปักครองนักเรียน ทราบทุกระยะ ทั้งในรูปเอกสารและแจ้งในที่ประชุม ตลอดจนทำการประชาสัมพันธ์ให้ต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ด้านการจัดสรรงบประมาณ (B: Budgeting) ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทน ชุมชน ตัวแทนผู้ปักครองนักเรียนและทางแหล่งทุนสนับสนุนการดำเนินงานการมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน

การอภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น) อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC: Appreciation Influence Control) พบร่วม สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานของโรงเรียน 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมาก ผลใกล้เคียงกับการศึกษาของกานูนจนา หาทรัพย์ (2553: 79-81) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนแกลง “วิทยาสถานวิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (ชลบุรี-ระยอง) เขต 18 ใน 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป พบร่วม ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนแกลง “วิทยาสถานวิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (ชลบุรี-ระยอง) เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นงาน พบร่วม อยู่ในระดับมาก 1 งาน คือ การบริหารวิชาการ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 งาน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป

จากค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียนของกลุ่มรองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวแทนชุมชนที่ประกอบด้วย สมาชิก สภาเทศบาล ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มสตรีแม่บ้าน ประธานกลุ่มผู้สูงอายุ และประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่มีบทบาทเป็นตัวแทนชุมชน จึงมีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมงานของโรงเรียนอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นงานวันเด็ก งานวันแม่ งานวันพ่อ งานผ้าป่าสามัคคี จึงมีโอกาสสรับทราบการดำเนินงานของโรงเรียน แม้จะไม่อยู่ในระดับมากในทุกงาน โดยเฉพาะการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แต่ก็จัดว่าได้มีส่วนร่วมการบริหารงานโรงเรียน ในระดับหนึ่ง รองจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่มากกว่ากลุ่มตัวแทนผู้ปักครองนักเรียน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะพบว่า กลุ่มตัวแทนผู้ปักครองนักเรียน เป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนน้อยกว่ากลุ่มอื่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของปริฉัตต์ กล่อมสกุล (2550: 96) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปักครองในการจัดการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนท้ายพิกุล พบร่วม สภาพการมีส่วนร่วมจริงของผู้ปักครองในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้ปักครอง นักเรียนโรงเรียนท้ายพิกุลอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการร่วมระดมทรัพยากร พบร่วม ผู้ปักครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่าผู้ปักครองให้ความสำคัญในเรื่องของการศึกษาของบุตรหลาน และเห็นว่าโรงเรียนยังต้องการงบประมาณต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากผู้ปักครองในการช่วยสนับสนุนทั้งด้านการเงิน สิ่งของ แรงงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นาโนนช จุลสุคนธ์ (2551: บทคัดย่อ) กล่าวว่า ความต้องการของผู้ปักครองด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนในทศนาของผู้ปักครอง ได้แก่ สรงเสริม และปลูกจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมในทุกๆ ด้าน ควบคู่กับความรู้ โรงเรียนควรมีการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปักครอง และครอบครัวได้มีส่วนร่วม ในการวางแผนการเรียนของผู้เรียน แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบล แม่อาย (บ้านเด่น) ที่ได้จากการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในลักษณะ เป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธี หรือโครงการ วิสัยทัศน์กำหนดไว้ว่า เป็นโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การกำหนดเช่นนี้ทำให้เกิด ความชัดเจนในอนาคตว่าเป็นโรงเรียนที่มีชุมชนร่วมจัดการศึกษาเพื่อลูกหลานของตนเอง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 3-4) ที่ได้กำหนดแนวทางให้ชุมชนมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา และ สอดคล้องกับผลการศึกษาของกรมสามัญศึกษา (2543: 5) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา การศึกษา ขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา พบร่วม จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาจะต้องมีแผนกลยุทธ์ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และจัดทำคู่มือในการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ เมื่อวิสัยทัศน์เกิดจากการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) กำหนดเช่นนี้ ทำให้

เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นที่จะให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน เนื่องจากเท่าที่ผ่านมาชุมชนมักเข้าใจว่า การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของโรงเรียนฝ่ายเดียว

พันธกิจของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนได้จากที่ประชุมว่า สร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษา แก่ชุมชน ครู ผู้ปกครอง เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง จัดเป็นพันธกิจที่ดีสอดคล้องกับการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของชุมชนไปสู่วิสัยทัศน์ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาโรงเรียนมักจะจำกัดเรื่องการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการศึกษา การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมักจะทำตามตัวบทกฎหมาย แต่ไม่ได้มีการเตรียมชุมชนให้เห็น ความสำคัญของการศึกษาที่สามารถช่วยพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติ ชุมชนจึงไม่เข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาดีเท่าที่ควร จึงไม่เห็นความสำคัญในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน

แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนที่ได้จากการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) หากพิจารณา อย่างถ้วนถี่จะเห็นว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ได้กำหนดไว้สอดคล้องกันได้ดีมาก ทำให้ รู้ว่าอนาคตต้องยกให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนเป็นอย่างไร จะต้องทำอะไร อย่างไรบ้าง ช่วยให้เห็น เป้าหมายเป็นอย่างไร การที่จะให้บรรลุเป้าหมายจะต้องดำเนินการอย่างไร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละระดับต้องมีการเตรียมตัว ให้รู้และเข้าใจอย่างไรบ้าง กิจกรรมหลักจะต้องทำอย่างไร อย่างไร ทำให้เห็นทุกส่วนของแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนได้อย่างชัดเจน

การนำความคิดหรือแผนสู่การปฏิบัติ เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง แนวทางที่ได้จากการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) ได้นำ ขั้นตอนของกระบวนการบริหาร POSDCORB ของ Gulick (1937: 2) มาเป็นหลักกำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม ของชุมชน เริ่มตั้งแต่มีการคิดแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการมีส่วนร่วมที่ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ กลวิธีหรือโครงการ ที่มีความสอดคล้องของความคิด เมื่อจะให้มีการนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ แนวทางยังได้ นำเรื่อง การจัดระบบงาน การกำหนดบุคลากร การอำนวยงาน การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน และการจัดสร้าง ประเมณ ตามไปด้วย ทำให้เห็นความเป็นไปได้ชัดเจนยิ่งขึ้นในเรื่องของการนำความคิดสู่การปฏิบัติ จนเกิดการพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานของโรงเรียนในอนาคต

ผลของงานวิจัยได้ส่งผลให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อชุมชน ซึ่งช่วยให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ทราบถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถานศึกษาในชุมชนของตน และนำมาเป็นข้อมูลปรับบทบาท หน้าที่ของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สามารถมีส่วนร่วมสนับสนุน ส่งเสริม แก้ปัญหา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สนองความต้องการของชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- โรงเรียนควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนเรื่องขอบเขตของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงาน โรงเรียนแต่ละด้าน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่มบุคลากรภายใน และเต็มใจรับสถานการณ์ใหม่ที่จะเกิดขึ้นคือการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
- โรงเรียนควรกำหนดนโยบายการให้โอกาสชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน พร้อมกับการส่งเสริม สนับสนุนและกระตุ้นให้บุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการบริหารงานโรงเรียนที่มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
- โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการจัดการศึกษา หลักสูตร งานบริหารโรงเรียนแก่ชุมชน ด้วยกิจกรรม อบรม สัมมนา ประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง
- โรงเรียนควรจัดระบบโครงสร้างการบริหารให้มีฝ่ายมวลชนสัมพันธ์เป็นงานหนึ่งเพื่อช่วยผู้บริหารในการพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาหารูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน โดยแยกกลุ่ม คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน แบบเจาะลึก
2. เนื่องจากการจัดการความรู้เป็นวิธีการใช้บุคคล และประสบการณ์ ภูมิปัญญาในชุมชนมาใช้ในการศึกษา และการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนและเยาวชนจึงควรศึกษาการพัฒนาการของกลุ่มต่างๆ ด้วยการใช้หลักการดำเนินงาน การมีส่วนร่วม ซึ่งอาจใช้การบริหารเชิงคุณภาพ PDCA หรือใช้กระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (PAOR)

เอกสารอ้างอิง

กรมสามัญศึกษา. 2543. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา (ตามแนวพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ 2542). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศึกษา.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พร้อมกกฎกระทรวง ที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์กรรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กาญจนา หาทรัพย์. 2553. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนแหล่ง “วิทยาสถานร” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (เขตบุรี-ระยอง) เขต 18. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยทองสุก.

ทศพล ผลทวีนกุล. 2551. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาครครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ประภาพรรณ เส็งวงศ์. 2550. การพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: อี.เค.บุ๊คส์.

ประนิษัติ กล่อมสกุล. 2550. สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนท้ายพิกุล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

มาโนช จุลสุคนธ์. 2551. ความต้องการของผู้ปกครองด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน กัตรดล จำเรอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาย (บ้านเด่น). 2555. รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2555. เชียงใหม่. (อัดสำเนา).

วรลักษณ์ พลรบ. 2550. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมศักดิ์ ไชยโขติ. 2550. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วม ตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สุภัทร ชูประดิษฐ์. 2550. วัฏจักร 5 ขั้นตอนของกระบวนการ AIC. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: <http://gotoknow.org/blog/communityblog/21663> (26 มิถุนายน 2551)

Gulick, L. 1937. *Paper on the Science of Administration*. Clifton: Augustus M. Kelley.